

— Като че не отивашъ на учение, каза единиятъ, а като че въ тъмница те пращатъ.

— Ехъ, братлета, вие не знаете, какво ще рече да напустнешъ родното си място, да не можешъ да чувашъ родния си говоръ и да не видишъ близките си, пъкъ макаръ това да е за една година.

— А ползата! — възклика другъ младежъ. — Ти за ползата не помисляшъ. Не помисляшъ, че като се върнешъ отъ Гърция ще бъдешъ най-добриятъ учитель въ нашия край.

Григоръ се усмихна тъжно.

— Та нали затова отивамъ.

Ако не бъше тази надежда, не бихъ мръдналъ отъ Охридъ. Той отново отправи погледъ къмъ далечината и сякашъ въ нея намъри опора, за да надвие тъжното си настроение и после заприказва съ топла убедителностъ.

— Веднъжъ да свърша Атинската гимназия, да изучава науките на гърците и се снетне да дойда и да започна за моите си — тукъ въ заробената родина. Има ли нещо по-хубаво отъ това?

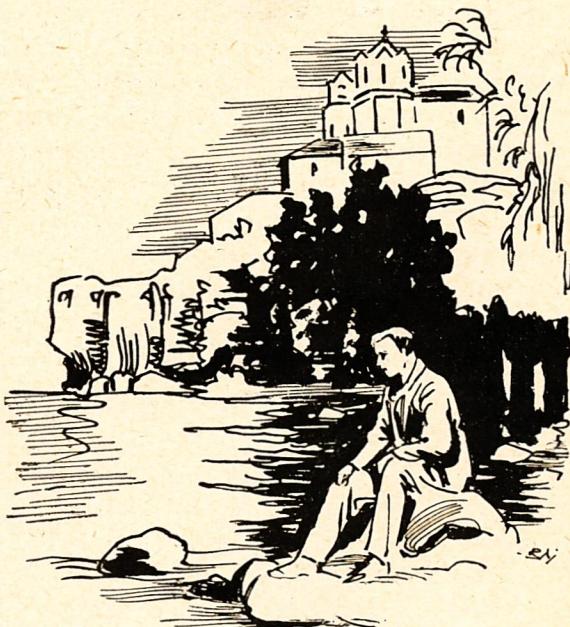
— Ето, не видишъ ли, това трябва да ти бъде утъха. Ние ще те чакаме да си дойдешъ, за да ни разкажешъ това, което си научилъ.

Четворицата бавно поеха улицата къмъ градчето.

Григоръ откряхна пътната врата и на пръсти влъззе въ калдърмения дворъ на старата си бащина къща. Майка му бъше болна, и той на пръсти влъззе, за да я не смущава. Може би най-големата му мъжа бъше тъкмо по нейната болестъ. Лесно ли е да заминешъ въ чужбина и да оставишъ майка на легло!

Макаръ стъпките му да бъха тихи, старицата ги чу. Майчиното ухо винаги чува стъпките на своите рожби.

— Ела, сине, ела!

Въ широката и просторна стая навлизаше бавно привечерниятъ сдрачъ. Сънките се сплитаха въ тъмните жги на стените и ги за-